

บทที่ 2

แนวคิด วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นต่อการจัดระดับภาพยนตร์ สำหรับประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพของสื่อมวลชน
2. แนวคิดการควบคุมสื่อมวลชน และสื่อภาพยนตร์
3. แนวคิดการจัดระดับภาพยนตร์
4. แนวคิดการจัดระดับภาพยนตร์ในประเทศต่าง ๆ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพของสื่อมวลชน

ความหมายของสิทธิแบ่งออกเป็น 2 ความหมาย โดยความหมายแรก สิทธิ หมายถึง “อำนาจที่กฎหมายให้แก่บุคคล” และ ความหมายที่สอง หมายถึง “ประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครองให้” ส่วนเสรีภาพ หมายถึง “ประโยชน์ซึ่งบุคคลได้มาโดยปราศจากหน้าที่ในทางกฎหมาย กล่าวคือ เป็นสิ่งที่บุคคลอาจกระทำได้โดยจะไม่ถูกป้องกันขัดขวางโดยกฎหมาย (หยุด แสงอุทัย, 2538, น. 205-211) หรือในอีกความหมายหนึ่ง เสรีภาพ หมายถึง “ความอิสระที่บุคคลสามารถกระทำการใด ๆ โดยถือเอากรอบขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นขอบเขต” หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่า เสรีภาพ คือ การมีอิสรภาพภายในขอบเขต” (วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 2538, น. 17)

สำหรับสิทธิ เสรีภาพของสื่อมวลชน จะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ตามรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศ เช่น สื่อมวลชนตามแนวความคิดของประเทศสหรัฐอเมริกา ย่อมแตกต่างจากสื่อมวลชนตามแนวความคิดของสหภาพโซเวียต แนวความคิดพื้นฐานของสื่อมวลชนแบ่งออกเป็น 4 แนวความคิด ได้แก่ แนวความคิดของฝ่ายอำนาจนิยม (Authoritarian Theory) แนวความคิดของฝ่ายอิสรภาพนิยม (Libertarian Theory) แนวความคิดว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) และ แนวความคิดฝ่ายคอมมิวนิสต์โซเวียต (Soviet Communist Theory) (วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 2538, น. 45)

แนวความคิดของฝ่ายอำนาจนิยม ถือว่าสื่อมวลชนมีหน้าที่จะต้องสนับสนุนรัฐบาล และส่งเสริมนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล เนื่องจากสื่อมวลชนเกิดขึ้น และคงอยู่ได้เพราะได้รับ

อนุญาตจากรัฐ ส่วนแนวความคิดฝ่ายคอมมิวนิสต์โซเวียต มีวิวัฒนาการมาจากแนวความคิดฝ่ายอำนาจนิยม ประกอบกับรากฐานลัทธิมาชิทซ์ โดยถือว่าสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของรัฐ และเป็นส่วนหนึ่งของกลไกของรัฐ ดังนั้น รัฐเท่านั้นที่จะเป็นเจ้าของ และใช้สื่อมวลชนเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ และของพรรคคอมมิวนิสต์ (วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 2538, น. 46)

ในขณะที่แนวความคิดของฝ่ายอิสราเอลนิยม เชื่อว่า สื่อมวลชนไม่ใช่เครื่องมือของรัฐบาล แต่เป็นเครื่องมือในการแจ้งข้อมูลข่าวสารสำหรับประชาชนเพื่อควบคุมดูแล และตัดสินใจ รัฐบาล นอกจากนี้สื่อมวลชนยังมีหน้าที่ในการให้ความบันเทิง และสามารถชี้เพื่อประโยชน์ทางการค้าได้ จากแนวความคิดดังกล่าว ได้พัฒนาเป็นแนวความคิดว่าด้วยความรับผิดชอบทางสังคม โดยแนวความคิดดังกล่าว มีที่มาจากกรณีที่สื่อมวลชนได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ทำให้สื่อมวลชนมีพันธะต่อสังคม ในการรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น สื่อมวลชนจึงควรให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสเสนอเรื่องราวของตนเองอย่างยุติธรรม และสาธารณชน จะต้องมีข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ สื่อมวลชน ยังมีพันธะที่จะตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของสังคมอีกด้วย (วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 2538, น. 52-53)

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนในประเทศใดได้รับหลักประกันสิทธิเสรีภาพในการได้รับข่าวสารข้อมูลหรือการแสดงความคิดเห็นมากเท่าใด สื่อมวลชนก็ย่อมมีเสรีภาพในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้นเท่านั้น (กุลพล พลวัน, 2544, น. 593)

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้รับการยอมรับเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และสื่อมวลชน โดยรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 1 หรือเรียกว่า First Amendment ได้ให้ความคุ้มครองแก่สื่อมวลชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof; or abridging the freedom of speech, or of the press; or the right of the people peaceably to assemble, and to petition the Government for a redress of grievances. (First Amendment to the United States Constitution, 2008)

สภาคอนเกรสจะไม่ออกกฎหมายที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพในความเชื่อ และในการนับถือศาสนา หรือห้ามการปฏิบัติศาสนกิจตามความเชื่อดังกล่าว จะไม่ลิดรอนสิทธิ เสรีภาพในการพูดของประชาชน หรือสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ จะไม่ลิดรอนสิทธิของประชาชนในการชุมนุมโดยสงบ และสิทธิในการอุทธรณ์ต่อ

รัฐบาลเพื่อให้แก้ไขข้อร้องทุกข์ของประชาชน (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และ พิรงรอง รามสูต ธาระนันท์, 2547, น. 126)

สำหรับสิทธิเสรีภาพซึ่งเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มต้นจากการก่อตั้งคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์แห่งชาติขึ้นในช่วงแรกของการฉายภาพยนตร์ประมาณปี 1909 (พ.ศ. 2452) ในช่วงแรกนั้นสื่อภาพยนตร์ยังมิได้รับการยอมรับให้เป็นสื่อมวลชน ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขครั้งที่ 1 โดยศาลสูงสุดได้ตัดสินใน Mutual Film Corp. v. Industrial Commission of Ohio ว่าภาพยนตร์นั้นเป็นเพียงธุรกิจ มิได้รับความคุ้มครองเหมือนกับ หนังสือ และหนังสือพิมพ์ (Hughes, 2008)

จนประมาณปี ค.ศ. 1952 ศาลสูงสุดได้ตัดสินในคดี Burstyn v. Wilson ให้ภาพยนตร์เป็นสื่อหนึ่งที่ได้รับคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขครั้งที่ 1 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการสร้างภาพยนตร์ไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาก่อนนำออกฉายสู่สาธารณะ อย่างไรก็ตามก็ยังมี การตรวจพิจารณาอยู่จนถึงประมาณปี 1968 หลังจากนั้น สมาคมภาพยนตร์ของสหรัฐอเมริกา จึงได้นำระบบการจัดระดับภาพยนตร์ (Movie Ratings) มาใช้แทนการตรวจพิจารณาภาพยนตร์

สำหรับประเทศไทย สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนไทย ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 39 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2540 ดังนี้

มาตรา 39 บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกัน หรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน

การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้

การให้นำข่าว หรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงคราม หรือการรบ แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่น ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การให้เงิน หรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นของ เอกชน รัฐจะกระทำมิได้

บุคคลในความหมายของมาตรา 39 วรรคแรก แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมายถึงประชาชนทุกคน สื่อมวลชนก็ถือได้ว่าเป็นประชาชน สื่อมวลชน จึงมีสิทธิในการแสดง ความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ทั้งนี้ สิทธิ ข้างต้นจะถูกจำกัดตามกฎหมายเฉพาะ ซึ่งบัญญัติใน มาตรา 39 วรรคสอง ได้แก่

1. ข้อจำกัดเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของรัฐ รัฐมีหน้าที่ทำให้รัฐดำรงอยู่ และ ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ ในการคุ้มครองสิทธิแก่ปัจเจกบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองจากภัยคุกคาม จากภายนอกหรือภายใน เช่นการทำสงคราม หรือจากภายในรัฐ เช่น การก่อให้เกิดเหตุจลาจลในรัฐ (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2547, น. 224-225)

2. ข้อจำกัดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น สิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิประจำตัวของบุคคลซึ่งได้รับความ คุ้มครองตามกฎหมาย โดยมีให้ผู้อื่นมาล่วงละเมิด ส่วนความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง สถานะที่ บุคคลจะรอดพ้นจากการสังเกต การรู้เห็น การสืบความลับ การรบกวนต่าง ๆ และมีความสันโดษ ไม่ติดต่อสัมพันธ์กับสังคม ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของบุคคล และเป็นสิ่งที่แสดง คุณค่าความเป็นมนุษย์ อย่างไรก็ดี การใช้สิทธิส่วนบุคคลนั้น ไม่สามารถล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพ ของบุคคลอื่น หรือสาธารณะได้ (มานิตย์ จุมปา, 2548, น. 77)

3. ข้อจำกัดเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ความสงบเรียบร้อยของประชาชน การรักษาความสงบเรียบร้อย หมายถึง การรักษาประโยชน์ทั่วไป ของประเทศชาติ และสังคม ส่วนศีลธรรมอันดีของประชาชน หมายถึง ความสำนึกในทางศีลธรรม ของสังคมนั้น ๆ อย่างไรก็ดี ทิศนะในทางศีลธรรมโดยทั่วไปของประชาชนก็ยังมีความคิดเห็นแตกต่าง กันได้ ในกรณีนี้ อาจใช้ทัศนะของกลุ่มบุคคลส่วนใหญ่ ว่า ในกรณีของการใช้สิทธิเสรีภาพในกรณี ไต เป็นการละเมิดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2547, น. 232-238)

4. ข้อจำกัดเกี่ยวกับการป้องกัน หรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพ ของประชาชน นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐในด้านความปลอดภัยของประชาชนแล้ว รัฐยังมี หน้าที่สำคัญที่จะดูแลประชาชนของตน ทั้งด้านจิตใจ และสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนสามารถ อาศัยอยู่ได้อย่างปลอดภัยทั้งทางด้านชีวิต ร่างกาย และจิตใจ

การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประเทศไทยแตกต่างจากรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งไม่มีบทบัญญัติที่เป็นการจำกัดเสรีภาพอย่างชัดเจน แต่อาศัยคำวินิจฉัยตีความของศาลสูงสุด สหรัฐอเมริกาว่า สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ควรจะมีขอบเขตมากน้อยเพียงใด และสิ้นสุดลงเมื่อใด ทั้งได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนว่า รัฐสภาไม่สามารถที่จะออกกฎหมายมาจำกัด ตัดทอนเสรีภาพในการพูด หรือการพิมพ์โฆษณาได้ (วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 2538, น. 43)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยคุ้มครองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นในมาตรา 39 ววรรคแรก อย่างไรก็ดี ในววรรคที่สี่ ได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับการตรวจพิจารณา ก่อน โดยคุ้มครอง หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ จากการตรวจพิจารณา ก่อนเผยแพร่ โดยสามารถขอตรวจพิจารณา ก่อนเผยแพร่ได้ เฉพาะในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงคราม หรือการรบ ซึ่งเป็นการกระทำที่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญมิได้คุ้มครองถึงสื่อภาพยนตร์ อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการบางท่านเห็นว่า การคุ้มครอง น่าจะพิจารณาตามววรรคแรก ในคำว่า “การสื่อความหมายโดยวิธีอื่น” ซึ่งน่าจะหมายความรวมถึง สื่อภาพยนตร์ และสื่ออื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และ พิรงรอง รามสูต วรรณันท์, 2547, น. 136)

จะเห็นได้ว่าข้อแตกต่างสำคัญประการหนึ่ง ระหว่างกฎหมายของประเทศไทย และ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา คือการยอมรับสื่อภาพยนตร์ให้ได้รับความคุ้มครองในสิทธิ และเสรีภาพ เช่นเดียวกับสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ อย่างไรก็ดี ยังมีได้มีการนำประเด็นดังกล่าวนี้ ขึ้นฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาว่า การสื่อความหมายด้วยวิธีอื่น ๆ ตามมาตรา 39 ววรรคแรก นั้น คุ้มครองสื่อภาพยนตร์หรือไม่ ซึ่งถ้ามีคำพิพากษาคัดลบล้มคุ้มครองสื่อภาพยนตร์แล้ว กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ก่อนฉาย จะถือว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ และต้องยกเลิกไป

แนวคิดการควบคุมสื่อมวลชน และสื่อภาพยนตร์

การควบคุมสื่อมวลชน หมายถึง การจำกัดเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากอิทธิพลของสื่อมวลชน โดยปรมะ สตะเวทิน ได้ ตั้งคำถามเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อไว้สองข้อ ได้แก่ สื่อมวลชนมีอิทธิพลด้านใดบ้าง และสื่อมวลชนมี อิทธิพลมากน้อยเพียงใด (ปรมะ สตะเวทิน, 2542, น. 171) ซึ่งคำตอบของทั้งสองคำถามจะนำไปสู่ ความจำเป็นที่จะต้องควบคุมสื่อมวลชน คำตอบของคำถามแรก คือ อิทธิพลในด้านต่าง ๆ ของ สื่อมวลชนที่มีต่อมวลชน ได้แก่ อิทธิพลต่อการซื้อของประชาชน อิทธิพลทางการเมือง อิทธิพลต่อเด็ก อิทธิพลต่ออรสนิยม อิทธิพลด้านความบันเทิง อิทธิพลต่อความก้าวร้าวรุนแรง อิทธิพลด้าน

การศึกษา อิทธิพลต่อสังคมกรรม และอิทธิพลต่อประชาชาติ (ปรมะ สตะเวทิน, 2542, น. 171-178) หากสื่อมวลชนปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ย่อมส่งผลต่อสังคมได้

คำถามต่อไปก็คือ อิทธิพลในด้านต่าง ๆ ที่มีต่อมวลชนผู้รับสารนั้น มีมากน้อยเพียงใด จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมีการควบคุมสื่อมวลชน คำตอบของคำถามดังกล่าวแบ่งได้เป็น 3 แนวความคิดใหญ่ ๆ ได้แก่ สื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างยิ่ง, สื่อมวลชนมีอิทธิพลน้อย และสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างยิ่งกลับมาอีกครั้งหนึ่ง (ปรมะ สตะเวทิน, 2542, น. 178-185) มีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้สื่อมวลชนอาจมีอิทธิพลต่อมวลชนผู้รับสารน้อย ไม่ว่าจะเป็นความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร, การเลือกของผู้รับสาร, อิทธิพลของบุคคล, ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน เป็นต้น แม้ว่าจะยังไม่สามารถชี้ชัดได้ว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนมีมากน้อยเพียงใด แต่เป็นที่เชื่อกันว่ามีมากมายเสียจนสามารถนำมาเป็นเครื่องมือทางการเมืองได้ ดังปรากฏในหลายยุคหลายสมัยทั้งในประเทศไทย และในต่างประเทศ

มาตรการในการควบคุมสื่อมวลชนสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 มาตรการ ได้แก่ (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2541, น. 15)

1. มาตรการควบคุมตนเอง (Self Control) สื่อมวลชน ถือได้ว่าเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อมวลชนผู้รับสารอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงควรมีการรวมตัวกันของนักสื่อสารมวลชนเพื่อกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ข้อพึงปฏิบัติในการทำงาน โดยอาจเป็นการรวมตัวกันในรูปแบบของสมาคมวิชาชีพ ซึ่งจะทำให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

2. มาตรการควบคุมโดยสาธารณะ (Public Control) นอกเหนือจากการควบคุมกันเองแล้ว สาธารณชนสามารถควบคุมสื่อมวลชนได้ โดยกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนในการควบคุมสื่อมวลชน ได้แก่ มติมหาชน, กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ, สื่อมวลชนแขนงอื่น ๆ และกลุ่มประชาชนผู้บริโภคสื่อ

3. มาตรการควบคุมทางกฎหมาย (Legal Control) การควบคุมวิธีนี้ ศาลยุติธรรมจะเป็นผู้พิจารณาในกรณีที่เกิดการฟ้องร้องที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนขึ้น

4. มาตรการควบคุมทางการปกครอง (Government Control) หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุม ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมทางการปกครอง หรือทางการเมือง

การเลือกมาตรการใดในการควบคุมสื่อมวลชน จึงควรเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะสังคมของประเทศนั้น ๆ มาตรการที่สำคัญได้แก่ การควบคุมตนเอง เพราะเป็นจิตสำนึก และจริยธรรมของวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม ทั่วประเทศอื่น ๆ อาจมีส่วนในการเลือกวิธีการควบคุมสื่อมวลชน ได้แก่ ระดับการศึกษาของประชาชน การพัฒนาทางการเมือง การรวมตัวของกลุ่มประชาชน อย่างไรก็ตาม

การเลือกผสมผสานมาตรการทั้งสี่ข้างต้น ย่อมทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการควบคุมสื่อมวลชน ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้มีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งใช้อำนาจที่มีในทางที่ผิด และไม่เหมาะสม

สำหรับการควบคุมสื่อภาพยนตร์นั้น ผู้คนทั่วไปมักใช้คำว่า เซ็นเซอร์ (Censorship) เนื่องจากมักเข้าใจว่าเป็นวิธีเดียวที่ใช้ควบคุมสื่อภาพยนตร์ แต่จริง ๆ แล้ว มีหลายวิธีในการควบคุมสื่อภาพยนตร์ ซึ่งมีผลแตกต่างกัน อาจเป็นการบังคับ หรือสมัครใจ หรือเป็นการควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอิสระ หรืออุตสาหกรรมภาพยนตร์ นอกจากนี้ “เซ็นเซอร์” แล้ว ยังมีการควบคุมสื่อภาพยนตร์วิธีอื่น ๆ ได้อีก ดังนี้ (Mayer, 1978, p 131-134)

1. การควบคุมตนเองของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ (Industry Self-censorship) เป็นการควบคุมโดยการกำหนดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ โดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยจะกำหนดว่า ภาพยนตร์แต่ละเรื่องจะได้รับการอนุญาตให้เผยแพร่ หรือไม่เผยแพร่ โดยยึดหลักตามที่อุตสาหกรรมภาพยนตร์กำหนด วิธีการนี้ถูกใช้ในช่วงแรกของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ในประเทศสหรัฐอเมริกา

2. การจัดระดับโดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ (Industry Classification) เป็นการแบ่งระดับโดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยมีระดับต่าง ๆ แตกต่างกัน วัตถุประสงค์ของการแบ่งระดับนี้คือการแจ้งให้แก่สาธารณชนทราบ และที่สำคัญคือ เป็นข้อเสนอแนะให้แก่ผู้ปกครอง ปัจจุบัน วิธีนี้หรือรูปแบบการกำหนดระดับนี้ ใช้กันอย่างแพร่หลายในหลายประเทศ อาจแตกต่างกันที่การบังคับใช้ หรือหน่วยงานที่แบ่งระดับ แต่มีแนวคิดเดียวกัน คือการแบ่งระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์

3. การตรวจภาพยนตร์ก่อนฉาย (Prior Restraint Censorship) การนำภาพยนตร์ไปฉายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการฉาย ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้วิธีนี้ในยุคแรกของการควบคุมสื่อภาพยนตร์ แต่เนื่องจากวิธีดังกล่าวนี้ขัดกับสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญของประเทศ จึงมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการควบคุมในเวลาต่อมา

4. การควบคุมโดยกฎหมายลามกอนาจาร (Obscenity Law) ภายใต้กฎหมายของประเทศต่าง ๆ จะมีกฎหมายของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการฉายภาพยนตร์ โดยถือว่าการฉายภาพยนตร์ที่มีภาพโป๊เปลือย ลามก อนาจาร ถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย จะเห็นได้ว่า กฎหมายจะลงโทษเมื่อได้มีการกระทำผิดไปแล้ว ได้แก่ การฉายภาพยนตร์นั่นเอง ซึ่งแตกต่างจาก การตรวจภาพยนตร์ก่อนฉาย

5. การแบ่งระดับโดยสาธารณชน (Public Classification) นอกจากการแบ่งระดับโดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามที่ได้อธิบายแล้วข้างต้น อาจมีการแบ่งระดับโดยสาธารณชน ขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่น

6. การใช้อำนาจอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Police Power) ระหว่างการตรวจภาพยนตร์ก่อน และการควบคุมโดยการใช้อำนาจของตำรวจ รัฐอาจใช้อำนาจของตำรวจในการตรวจสอบเนื้อหาของภาพยนตร์อย่างไม่เป็นทางการ

7. การแบ่งพื้นที่ (Zoning) การจำกัดพื้นที่ในการฉายภาพยนตร์ที่ไม่เหมาะสมเฉพาะบางพื้นที่ เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในกลุ่มประเทศยุโรป ควบคู่กับวิธีการแบ่งระดับผู้ชมภาพยนตร์

8. การควบคุมโดยหน่วยงาน (Private Controls) การควบคุมโดยหน่วยงานในที่นี่หมายถึงการควบคุมโดยองค์กรทางศาสนา โดยการกำหนดประเภทภาพยนตร์ตามความเหมาะสมตามคำสอนของแต่ละศาสนา

9. การควบคุมโดยผู้ปกครอง (Parent Restraint) นอกจากวิธีที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดแล้ว การควบคุมโดยผ่านทางครอบครัว หรือ ผู้ปกครอง ก็เป็นช่องทางหนึ่งซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการควบคุมสื่อภาพยนตร์ แม้ว่าจะถือได้ว่าเป็นวิธีที่ไม่ได้ผลที่สุด แต่สำหรับครอบครัวที่เข้มงวดเยาวชนจะถูกกั้นกรองเนื้อหาของภาพยนตร์ที่จะรับชม

สำหรับการศึกษาในครั้งนี แนวความคิดในการควบคุมสื่อมวลชน จะถูกนำมาใช้ในการกำหนดหน่วยงานของผู้พิจารณาระดับภาพยนตร์ว่าควรเป็นการควบคุมตนเอง ควบคุมโดยสาธารณะ ควบคุมทางกฎหมาย หรือควบคุมทางการปกครอง ในส่วนของวิธีการควบคุมสื่อภาพยนตร์ก็จะถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษารูปแบบเพิ่มเติมจากการใช้ระบบการจัดภาพยนตร์

แนวคิดการจัดระดับภาพยนตร์

การควบคุมภาพยนตร์ด้วยระบบการจัดแบ่งภาพยนตร์ (Movie ratings) หรือกำหนดประเภทของภาพยนตร์โดยใช้เกณฑ์อายุของผู้ชมภาพยนตร์ เริ่มใช้เป็นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยสมาคมภาพยนตร์แห่งอเมริกา (Motion Picture Association of American - MPAA) ซึ่งเป็นแก้ไขปัญหาการยอมรับของประชาชนต่อวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ (จรัล ทองเกษม, 2542, น. 20)

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 วงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของประเทศไทยได้มีการขยายตัวสูง ทำให้แนวคิดทางธุรกิจเข้ามามีบทบาทในการผลิตภาพยนตร์มากกว่าคุณค่าทางศิลปะ มีการนำเสนอความฟุ้งเฟ้อ ชีวิตความรัก ฉากเปลวไฟ ฯลฯ มากขึ้น ซึ่งเป็นการปฏิเสธคุณค่าทางสังคมแบบอนุรักษ์นิยม เป็นต้นเหตุของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อหลีกเลี่ยงการแทรกแซงการผลิต และการจำหน่ายภาพยนตร์จากรัฐ ผู้บริหารและเจ้าของสตูดิโอจึงร่วมกันจัดตั้งสมาคมผู้อำนวยการสร้าง และจัดจำหน่ายภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (The Motion Picture Producers and Distributors of America-MPPDA) ขึ้นมาในปี ค.ศ. 1922 โดยมีนายวิลล์ เฮย์ส เป็นประธาน

มีอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการผลิตภาพยนตร์ ซึ่งเรียกว่า Hays Code หรือ Production Code ซึ่งเป็นมาตรการเกี่ยวกับกรอบศีลธรรมอันดีงามของภาพยนตร์ ภาพยนตร์เรื่องใดที่มีลักษณะที่ไม่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทางสมาคมจะไม่อนุญาตให้นำภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ออกเผยแพร่ และจัดจำหน่าย นอกจากนี้ เจ้าของโรงภาพยนตร์ก็จะปฏิเสธไม่ฉายภาพยนตร์ที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสมาคม (จรัล ทองเกษม, 2542, น. 21) จะเห็นได้ว่า การควบคุมกันเองข้างต้นนี้เป็นวิธีการควบคุมที่ผู้ผลิตประสงศ์ให้เป็นวิธีที่ใช้ควบคุม และถือว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้สร้างบางคนก็พยายามหลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์ดังกล่าว

ระบบการเซ็นเซอร์ข้างต้น เริ่มมีปัญหาเมื่อ บริษัทผลิตภาพยนตร์ได้มีการฉายภาพยนตร์ที่ถูกคณะกรรมการเซ็นเซอร์มีคำสั่งห้ามฉาย และได้ฟ้องร้องไปยังศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับคำสั่งห้ามฉาย ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งห้ามฉายดังกล่าว ทำให้เกิดความสับสน และทำให้มีผู้ผลิตภาพยนตร์ที่ไม่เหมาะสมออกฉายโดยไม่ผ่านคณะกรรมการเซ็นเซอร์เพื่อพิจารณา (จรัล ทองเกษม, 2542, น. 22)

ต่อมา ผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมภาพยนตร์จึงรวมตัวกันพิจารณาระบบใหม่ แทนระบบการเซ็นเซอร์ที่ล้มเหลว โดยมีการจัดตั้ง สมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (Motion Picture Association of America) โดยมี แจ็ค วาเลนติ (Jack Valenti) เป็นประธาน หลังจากได้มีการประชุมกับตัวแทนของรัฐบาลหลายครั้ง จนในที่สุด วาเลนติได้นำเสนอระบบใหม่โดยการจัดระดับผู้ชมภาพยนตร์ ซึ่งเป็นการกำหนดตัวอักษรและตัวเลขบนฟิล์มภาพยนตร์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ชมอายุเท่าใดสามารถเข้าชมได้ โดยอำนาจในการจัดระดับอยู่ที่คณะกรรมการ The Code and Rating Administration (จรัล ทองเกษม, 2542, น. 22)

แจ็ค วาเลนติ ได้ยกเลิกระบบการเซ็นเซอร์แบบเดิมเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 1968 และได้ประกาศใช้ระบบการจัดระดับภาพยนตร์โดยการสมัครใจขึ้นมาแทน โดยความร่วมมือระหว่าง 3 หน่วยงานได้แก่ สมาคมผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์แห่งชาติ (National Association of Theatre Owner - NATO) สมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (Motion Picture Association of America - MPAA) และผู้นำเข้าและจัดจำหน่ายภาพยนตร์ระหว่างประเทศ (International Film Importers & Distributors of America - IFIDA) โดยการจัดระดับภาพยนตร์แบ่งออกเป็น 4 ระดับได้แก่ (Film Ratings, 2008)

1. G หมายถึง General Audiences หรือผู้ชมทั่วไป นั่นคือผู้ชมในทุกระดับอายุสามารถเข้าชมภาพยนตร์ได้

2. M หมายถึง Mature Audiences หรือผู้ชมที่เป็นผู้ใหญ่ ภาพยนตร์ในระดับนี้ควรอยู่ภายใต้คำแนะนำของผู้ปกครอง อย่างไรก็ตาม ผู้ชมในทุกระดับอายุสามารถเข้าชมภาพยนตร์ได้ โดยไม่มีข้อห้ามใด ๆ

3. R หมายถึง Restricted หรือ หวงห้าม ภาพยนตร์ระดับนี้ ห้ามผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 16 ปีเข้าชม ยกเว้นจะมากับผู้ปกครอง หรือผู้ใหญ่ที่มีอายุเกิน 16 ปี

4. X เป็นเครื่องหมายกากบาท ซึ่งเป็นระดับที่ห้ามผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปีเข้าชมภาพยนตร์โดยเด็ดขาด ถ้าเจ้าของภาพยนตร์ไม่ได้นำภาพยนตร์ให้คณะกรรมการจัดระดับก็สามารถใช้สัญลักษณ์ X หรือสัญลักษณ์อื่นใด นอกจาก G, M และ R แทนก็ได้

หลังจากมีระบบการจัดระดับภาพยนตร์ (Movie Ratings) ขึ้นมาทดแทนระบบเซ็นเซอร์แล้ว แนวความคิดก็เปลี่ยนจากอนุญาต หรือไม่อนุญาตเป็นการเตือนผู้ปกครองล่วงหน้าเกี่ยวกับเนื้อหาของภาพยนตร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรับชมภาพยนตร์ของลูกหลาน

หลังจากที่ได้มีการใช้ระบบการจัดระดับภาพยนตร์แล้ว ได้มีการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ โดยสามารถแบ่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้ (Film Ratings, 2008)

1. ประมาณหนึ่งปีหลังจากมีการประกาศใช้ระบบการจัดระดับภาพยนตร์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์จาก M เป็น GP (ซึ่งต่อมาใช้ PG แทน) เนื่องจากสัญลักษณ์ M (Mature) มีความหมายค่อนข้างไปทางภาพยนตร์สำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งผิดจากคำอธิบายความหมาย เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงใช้ PG (Parental Guidance Suggested) แทน

2. ในปี 1984 ภาพยนตร์เรื่อง Indiana Jones and the Temple of Doom และ Gremlins ได้ออกฉาย และถูกวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับฉากความรุนแรง สตีเวนส์ สปีลเบิร์ก ซึ่งเป็นผู้กำกับ และผู้สร้างภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนั้น จึงเสนอให้มีระดับใหม่เพิ่มขึ้น ได้แก่ PG-13 โดยในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1984 ได้มีการแบ่งระดับของ PG เป็น 2 ระดับ ได้แก่ PG และ PG-13 ซึ่งระดับ PG-13 ผู้ปกครองจะต้องระมัดระวังมากกว่าระดับ PG

3. ในวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1990 ได้มีการแก้ไขใน 2 ประเด็น ประเด็นแรก ได้แก่ การเพิ่มคำอธิบายสั้น ๆ เพื่ออธิบายว่าทำไมจึงได้ระดับ R เนื่องจากมีหลายเหตุผลว่าทำไมภาพยนตร์จึงได้ระดับ R และผู้ปกครองควรได้ทราบข้อมูลนั้น ส่วนประเด็นที่สอง ได้แก่ การเปลี่ยนจากระดับ X เป็น NC-17 ซึ่งมีความหมายเดิมได้แก่ ห้ามผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปีเข้าชม เพื่อเป็นการแบ่งภาพยนตร์ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ระหว่างภาพยนตร์ที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมสำหรับผู้ชมอายุต่ำกว่า 17 ปี กับ ภาพยนตร์ที่ไม่ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ

ภาพยนตร์แต่ละเรื่องจะถูกจัดระดับโดยคณะกรรมการจัดระดับซึ่งทำงานเต็มเวลา โดยในการพิจารณาแต่ละครั้ง จะประกอบด้วย กรรมการ 8-13 คน และค่าใช้จ่ายจะถูกเรียกเก็บ

จากผู้สร้างภาพยนตร์ หรือผู้จัดจำหน่ายที่นำภาพยนตร์มาขอจัดระดับ ประธานสมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกาเป็นผู้เลือกประธานคณะกรรมการจัดระดับเพื่อป้องกันการกีดกันจากอุตสาหกรรมภาพยนตร์ หรือกลุ่มอำนาจต่าง ๆ

กรรมการซึ่งจะอยู่ในคณะกรรมการจัดระดับไม่มีคุณสมบัติพิเศษใด ๆ แต่ต้องมีประสบการณ์การเป็นผู้ปกครอง ต้องมีความรู้ความสามารถ และต้องสามารถเป็นตัวแทนของผู้ปกครองอเมริกันได้ เพื่อจะได้จัดระดับภาพยนตร์ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตรงกับที่ผู้ปกครองทั่วไปต้องการ

ระบบการจัดระดับภาพยนตร์ของสหรัฐอเมริกาเป็นระบบที่ถือหลักความสมัครใจ กล่าวคือ ไม่มีกฎข้อบังคับใด ๆ ที่กำหนดให้ต้องนำเสนอภาพยนตร์เพื่อการจัดระดับ แต่เป็นความสมัครใจของผู้สร้างภาพยนตร์ และผู้จัดจำหน่าย ถ้าผู้สร้างภาพยนตร์ หรือผู้จัดจำหน่าย ไม่ต้องการจัดระดับ ก็สามารถนำภาพยนตร์ไปฉายได้ โดยไม่มีระดับ หรือคำอธิบายใด ๆ ก็ได้ หรืออาจใช้สัญลักษณ์อื่นใดก็ได้ ยกเว้น G, PG, PG-13, R และ NC-17

การที่ภาพยนตร์ใดจะได้รับการจัดระดับใด คณะกรรมการจัดระดับจะพิจารณาว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่จะพิจารณาว่า ภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ เหมาะสมกับระดับใด หลังจากนั้นก็จะมีการอภิปรายกันในคณะกรรมการ แล้วจึงลงคะแนนเสียง การกำหนดระดับของภาพยนตร์จะมาจากเสียงข้างมากของคณะกรรมการจัดระดับ

อย่างไรก็ดี ผู้สร้างภาพยนตร์ หรือผู้จัดจำหน่ายสามารถร้องขอสาเหตุที่ภาพยนตร์ได้รับระดับใด ๆ ได้ นอกจากนั้นยังมีสิทธิที่จะติดต่อภาพยนตร์ให้เหมาะสม เพื่อขอรับการพิจารณาระดับใหม่ได้

สิทธิอีกประการหนึ่งของผู้สร้างภาพยนตร์ หรือผู้จัดจำหน่ายก็คือ การอุทธรณ์คำตัดสินของคณะกรรมการจัดระดับได้ โดยยื่นอุทธรณ์ได้ที่ คณะกรรมการอุทธรณ์การจัดระดับ ซึ่งประกอบด้วยกรรมการ ประมาณ 14-18 คน จากองค์กรต่าง ๆ จากอุตสาหกรรมภาพยนตร์ การอุทธรณ์จะเริ่มจากการชมภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ และพิจารณาคำอุทธรณ์ว่าเพราะเหตุใดจึงเห็นว่าระดับของภาพยนตร์ที่ได้รับไม่เหมาะสม หลังจากนั้นก็จะฟังคำแถลงของประธานคณะกรรมการจัดระดับอธิบายถึงเหตุผลที่ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวได้รับระดับนั้น ๆ หลังจากนั้น คณะกรรมการอุทธรณ์การจัดระดับ ก็จะซักถามตัวแทนจากทั้งสองฝ่าย หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการ คณะกรรมการก็จะอภิปรายถึงการอุทธรณ์ และทำการลงคะแนนเสียง การเปลี่ยนแปลงระดับของภาพยนตร์จะต้องใช้กรรมการอย่างน้อย 2 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งหมดที่เข้าประชุม และคำตัดสินของคณะกรรมการอุทธรณ์การจัดระดับถือเป็นที่สุด

เกณฑ์ในการตัดสินว่า อย่างไรจึง “ไม่เหมาะสม” กับผู้ชมระดับอายุต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ยากพอสมควร อะไรคือความรุนแรงเกินไป เช่น ภาพยนตร์สงครามที่มีภาพคนฆ่ากันนับร้อย บาดเจ็บนับพันจะถือว่ามี ความรุนแรงมากหรือไม่ ภาพตำรวจต่อสู้กับผู้ร้ายกลางเมืองถือว่ารุนแรงหรือไม่ เลือดจำนวนมากเพียงใดจึงถือว่ารุนแรง ไม่เพียงเกณฑ์ของความรุนแรงที่เป็นเรื่องยากในการพิจารณา ทั้งเรื่องเกี่ยวกับเพศ ภาษาที่ใช้ ก็จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ว่า มากเพียงใดจึงถือว่าเกินระดับวิธีการซึ่งจะทำให้เกิดมาตรฐานก็คือ การตั้งคณะกรรมการอิสระขึ้นมาเพื่อกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการจัดระดับจะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์นั้น ๆ

สรุปได้ว่าในปัจจุบัน ระดับภาพยนตร์ของในสหรัฐอเมริกา มีทั้งสิ้น 5 ระดับ (Film Ratings, 2008) ได้แก่

1. ระดับ G หมายถึง ผู้ชมทั่วไป ยอมรับทุกระดับอายุ (General Audiences-All Ages Admitted) ภาพยนตร์ที่ได้รับระดับ G ได้แก่ ภาพยนตร์ซึ่งคณะกรรมการจัดระดับภาพยนตร์เห็นว่า โครงเรื่อง ภาษา เรื่องทางเพศ ความรุนแรง และอื่น ๆ ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก อย่างไรก็ตาม ระดับ G นี้มิได้เป็นใบยืนยันการอนุญาต หรือเป็นการยืนยันว่าเป็นภาพยนตร์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ภาษาที่ใช้ อาจไม่ใช่ภาษาที่สุภาพ แต่เป็นภาษาที่ใช้เป็นปกติ ความรุนแรงในภาพยนตร์อยู่ในระดับต่ำ ฉากโป๊เปลือยไม่มี และไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด

2. ระดับ PG หมายถึง ผู้ปกครองควรแนะนำ บางส่วนของเนื้อหาอาจไม่เหมาะสมกับเด็ก (Parental Guidance Suggested. Some Material May Not Be Suitable For Children) ภาพยนตร์ระดับนี้ เป็นภาพยนตร์ที่ผู้ปกครองควรศึกษาก่อนจะอนุญาตให้เด็กได้รับชม เนื่องจากมีเนื้อหาบางส่วนอาจไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้ปกครอง เนื่องจากการตัดสินใจว่าเนื้อหาเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ เป็นเรื่องที่ยาก ดังนั้น จึงมีทางแก้โดยการแจ้งเตือนไปยังผู้ปกครอง เพื่อให้ร่วมตัดสินใจว่าเนื้อหา อาจเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมต่อเด็กในความปกครอง ภาพยนตร์ประเภทนี้จะมีค่าที่ไม่เหมาะสมบ้าง อาจมีความรุนแรงบ้าง หรืออาจมีภาพโป๊เล็กน้อย อย่างไรก็ตามเนื้อหาดังกล่าว เป็นเพียงส่วนน้อย อย่างไรก็ตามระดับนี้จะไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด

3. ระดับ PG-13 หมายถึง ผู้ปกครองต้องระมัดระวัง บางส่วนของเนื้อหาอาจไม่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี (Parents Strongly Cautioned. Some Material May Be Inappropriate For Children Under 13) ภาพยนตร์ระดับนี้ แสดงว่า ผู้ปกครองควรระมัดระวังเป็นพิเศษ ตามความเห็นของคณะกรรมการจัดระดับ เห็นว่า ส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาไม่ว่าจะเป็นโครงเรื่อง ความรุนแรง เรื่องทางเพศ ภาษา เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด หรือเนื้อหาอื่นใดเกินกว่าที่จะเป็นเพียง PG แต่ก็ยังไม่ถึงระดับ R วัตถุประสงค์ของระดับนี้คือต้องการส่งข้อความไป

ยังผู้ปกครองให้เพิ่มความระมัดระวังเกี่ยวกับเนื้อหาของภาพยนตร์มากกว่าระดับ PG แต่ยังไม่ถึง R ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่องว่างที่ใหญ่ ภาพยนตร์มีฉากโป๊พอสมควร แต่ไม่เป็นหลักของเรื่อง หรือมีความรุนแรง แต่ไม่ต่อเนื่อง หรือรุนแรงเกินไป ถ้ามีภาษาที่รุนแรง หยาบคาย ไม่เหมาะสม หนึ่งคำจะถูกจัดอยู่ใน PG-13 แต่ถ้ามีมากกว่า 1 คำ หรือใช้ประกอบกับฉากโป๊ ก็จะถูกจัดเป็น R

4. ระดับ R หมายถึง หวงห้าม ผู้ชมอายุต่ำกว่า 17 ปี ต้องมีผู้ปกครอง หรือผู้ใหญ่เข้าชมด้วย (Restricted, Under 17 Requires Accompanying Parent Or Adult Guadian) สำหรับภาพยนตร์ที่ได้ระดับนี้ คณะกรรมการจัดระดับภาพยนตร์มีความเห็นว่ามีเนื้อหาบางส่วนไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ผู้ปกครองจะต้องศึกษาเกี่ยวกับภาพยนตร์ก่อนพาเด็กไปดู ภาพยนตร์จะมีการใช้ภาษาที่รุนแรง หยาบคาย หรือภาพโป๊มีลักษณะยั่วชวน เจ้าอารมณ์ หรือมีการใช้ยาเสพติด หรือการผสมผสานของลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

5. ระดับ NC-17 หมายถึง ห้ามผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปีเข้าชม (No One 17 And Under Admitted) ภาพยนตร์ที่ถูกจัดระดับ NC-17 คือภาพยนตร์ที่คณะกรรมการจัดระดับ เห็นว่าเนื้อหาของภาพยนตร์ ไม่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อผู้ชมอายุต่ำกว่า 17 ปี ระดับ NC-17 นี้มิได้มีความหมายว่าโป๊หรืออนาจารมากเกินไป โป๊ หรืออนาจาร เป็นคำทางกฎหมายที่จะต้องพิสูจน์ในศาล สาเหตุที่ภาพยนตร์จะได้ระดับ NC-17 ได้แก่ มีความรุนแรง หรือเรื่องเกี่ยวกับเพศ หรือพฤติกรรมผิดธรรมชาติ ไม่มีเหตุผล หรือการใช้ยาเสพติด ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อเด็ก

นอกจากการพิจารณาจัดระดับภาพยนตร์แล้ว โฆษณาของภาพยนตร์จะต้องได้รับการจัดระดับด้วยเช่นเดียวกัน โดยจะต้องยื่นเพื่อขออนุญาตเผยแพร่จากส่วนการโฆษณา การโฆษณานี้หมายความรวมถึง โฆษณาทางสิ่งพิมพ์ โฆษณาทางวิทยุ โฆษณาทางโทรทัศน์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับตัวอย่างภาพยนตร์ ไม่จำเป็นต้องได้ระดับเดียวกับระดับของภาพยนตร์นั้น ๆ ส่วนใหญ่ตัวอย่างภาพยนตร์จะได้รับระดับ G ซึ่งหมายถึง ผู้ชมทุกคนสามารถดูได้

ระบบการจัดระดับภาพยนตร์ในสหรัฐอเมริกา ไม่ได้เป็นระบบที่สมบูรณ์แบบ แต่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตบางอย่างที่น่าสนใจเกี่ยวกับการจัดระดับภาพยนตร์ ดังนี้ (Motion Picture Association of America Film Rating System, 2008)

1. การหลีกเลี่ยงการสร้างภาพยนตร์ในระดับ G ในความคิดของผู้ชมภาพยนตร์ทั่วไป ภาพยนตร์ที่ได้รับระดับ G จะเป็นภาพยนตร์ที่น่าสนใจ เหมาะสมสำหรับเด็ก ผู้สร้างภาพยนตร์จึงพยายามสร้างภาพยนตร์ให้อยู่ในระดับ PG แทน ดังนั้นเพื่อผลทางธุรกิจ ผู้สร้างจึงเพิ่มฉากโป๊เข้าไปเพื่อหลีกเลี่ยงการจัดระดับ G

2. แม้ระบบการจัดระดับจะไม่มีกฎหมายบังคับ แต่เป็นการสมัครใจก็ตาม สมาชิกของสมาคมภาพยนตร์แห่งอเมริกา จะต้องยื่นภาพยนตร์ให้พิจารณา ดังนั้นก็เปรียบเสมือนเป็นข้อบังคับของอุตสาหกรรมว่าภาพยนตร์ส่วนใหญ่จะถูกจัดระดับ

3. เนื่องจากการทำตามความสมัครใจ ดังนั้น ถ้ามองในแง่ร้าย โรงภาพยนตร์ก็อาจอนุญาตให้ผู้ชมภาพยนตร์ที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเข้าชมได้

4. ในกรณีของสื่ออื่น ๆ นอกจากภาพยนตร์ เช่น VCD, DVD ผู้สร้างอาจไม่ยื่นขอจัดระดับ และทำให้ VCD, DVD ขายดีมากขึ้น เช่นภาพยนตร์เรื่อง American Pie ซึ่งได้รับการจัดระดับ R แต่หลังจากที่ทำเป็น VCD, DVD ก็จะใช้คำโฆษณาว่า “ไม่ถูกจัดระดับ เวอร์ชันที่คุณไม่เห็นในโรงภาพยนตร์” (“UNRATED! The Version You Couldn't See In Theaters”) ซึ่งจะทำให้ VCD, DVD ของภาพยนตร์เรื่องนี้ขายดีมากกว่าปกติ

5. การใช้มาตรฐานที่ต่างกัน ระหว่างผู้ผลิตอิสระ กับ ผู้สร้างที่เป็นบริษัทใหญ่ เช่นภาพยนตร์เรื่อง Saving Private Ryan ซึ่งมีฉากการบุกที่ Normandy ซึ่งคาดการณ์กันว่าจะได้รับการจัดระดับ NC-17 ถ้าไม่ใช่ภาพยนตร์ของสตีเวนส์ สปีลเบิร์ก

แนวคิดการจัดระดับภาพยนตร์ในประเทศต่าง ๆ

การจัดระดับภาพยนตร์ซึ่งมีแนวคิดต้นแบบจากประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แพร่หลายไปยังประเทศต่าง ๆ ซึ่งแต่ละประเทศ ก็มีการนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในลักษณะแตกต่างกัน โดยได้มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ดังนี้ (Motion Picture Association of America Film Rating System, 2008)

1. ประเทศออสเตรเลีย (Australia)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานจัดประเภทภาพยนตร์และวรรณกรรมแห่งชาติ (The Australian Office of Film and Literature Classification -OFLC) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 8 ระดับ ดังนี้

- G (Suitable for all viewers.) สัญลักษณ์ G หมายถึง ภาพยนตร์ไม่มีเนื้อหาที่จะรบกวนหรือเป็นอันตรายกับเยาวชน

- PG (Parental guidance recommended for children under 15 years of age.) สัญลักษณ์ PG หมายถึง ผู้ปกครองควรแนะนำเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ในการรับชมภาพยนตร์

- M (Mature, recommended for audiences 15 years and over.) สัญลักษณ์ M หมายถึง ภาพยนตร์ที่ไม่เหมาะสมกับเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี แต่ก็ไม่ได้จำกัดว่าห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้าชมภาพยนตร์
- MA (Mature accompanied.) สัญลักษณ์ MA หมายถึง ภาพยนตร์ซึ่งกฎหมายห้ามเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปีเข้าชม เว้นแต่จะมีผู้ปกครองเข้าชมนำ
- R (Restricted.) สัญลักษณ์ R หมายถึง ภาพยนตร์ซึ่งกฎหมายห้ามผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าชม โดยไม่มีข้อยกเว้น
- X (Restricted.) สัญลักษณ์ X หมายถึง ภาพยนตร์ซึ่งมีเนื้อหาทางเพศอย่างเปิดเผย กฎหมายจึงจำกัดผู้ชมเฉพาะที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปเท่านั้น
- E (Exempt from classification.) สัญลักษณ์ E หมายถึง ภาพยนตร์ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจัดประเภท ส่วนใหญ่เป็นภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- RC (Refused classification.) สัญลักษณ์ RC หมายถึง ภาพยนตร์ซึ่งถูกสำนักงานจัดประเภทภาพยนตร์และวรรณกรรมแห่งชาติระงับ การขาย การเผยแพร่ งานที่ได้สัญลักษณ์ RC ถือว่าผิดกฎหมายอาญา

ข้อสังเกต ความรับผิดชอบของหน่วยงานนี้ ครอบคลุมถึงสื่ออื่น ๆ ได้แก่ วรรณกรรม เกมคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ส่วนสื่อโทรทัศน์เป็นการจัดระดับโดยองค์กรอื่น

2. ประเทศบราซิล (Brazil)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ แผนกยุติธรรม การจัดประเภท การตั้งชื่อเรื่อง และการประเมินคุณภาพ (Department of Justice, Rating, Titles and Qualification หรือ Departamento de Justiça, Classificação, Títulos e Qualificação-DJCTQ) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- Livre (General): สัญลักษณ์ Livre หมายถึง ภาพยนตร์สามารถรับชมได้ทั่วไป ไม่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม
- 12 Anos (12 years): สัญลักษณ์ 12 anos หมายถึง ภาพยนตร์สำหรับผู้ชมอายุ 12 ปีขึ้นไป อาจมีภาษาที่ไม่เหมาะสม มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศบ้าง และมีความรุนแรงบ้าง
- 14 Anos (14 years): สัญลักษณ์ 14 anos หมายถึง ภาพยนตร์สำหรับผู้ชมอายุ 14 ปีขึ้นไป อาจมีภาษาที่ไม่เหมาะสม มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศแต่ไม่ไปเปลือย มีความรุนแรงบ้าง และมีเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดบ้าง

- 16 Anos (16 years): สัญลักษณ์ 16 anos หมายถึง ภาพยนตร์สำหรับผู้ชมอายุ 16 ปีขึ้นไป อาจมีภาษาที่รุนแรงไม่เหมาะสม มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ อาจมีฉากเปลือย มีความรุนแรงมาก และเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด

- 18 Anos (18 years): สัญลักษณ์ 18 anos หมายถึง ภาพยนตร์ซึ่งห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าชม อาจมีภาษาที่รุนแรงไม่เหมาะสม มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศมาก มีฉากเปลือยมาก มีความรุนแรงมาก และเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดมาก

ข้อสังเกต ไม่มี

3. ประเทศเดนมาร์ก (Denmark)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สภาสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน (The Media Council for Children and Young People) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- A สัญลักษณ์ A หมายถึง ภาพยนตร์ที่อนุญาตให้เข้าชมทั่วไป
- 7 สัญลักษณ์ 7 หมายถึง ภาพยนตร์ที่อนุญาตให้เข้าชมทั่วไป แต่ไม่แนะนำสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี
- 11 สัญลักษณ์ 11 หมายถึง ภาพยนตร์ที่อนุญาตให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปเข้าชม
- 15 สัญลักษณ์ 15 หมายถึง ภาพยนตร์ที่อนุญาตให้เด็กอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปเข้าชม

ข้อสังเกต

1. เด็กที่อายุเกิน 7 ปี สามารถเข้าชมภาพยนตร์ได้ทุกเรื่อง ถ้ามีผู้ปกครองที่มีอายุเกิน 18 ปีเข้าชมด้วย
2. ภาพยนตร์ทุกเรื่องไม่จำเป็นต้องผ่านการพิจารณาของสภาสื่อ แต่จะต้องใช้สัญลักษณ์ 15

4. ประเทศฟินแลนด์ (Finland)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์แห่งฟินแลนด์ (The Finnish Board of Film Classification) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

- S สัญลักษณ์ S หมายถึง ทุกคน
- K-7 สัญลักษณ์ K-7 หมายถึง อายุ 7 ปีขึ้นไป
- K-11 สัญลักษณ์ K-11 หมายถึง อายุ 11 ปีขึ้นไป
- K-15 สัญลักษณ์ K-15 หมายถึง อายุ 15 ปีขึ้นไป
- K-18 สัญลักษณ์ K-18 หมายถึง อายุ 18 ปีขึ้นไป
- KK สัญลักษณ์ KK หมายถึง ภาพยนตร์ซึ่งถูกห้ามฉาย เนื่องจากเนื้อหาผิด

กฎหมายอาญา

ข้อสังเกต

1. เด็กที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2 ปี สามารถเข้าชมได้ถ้ามีผู้ปกครองเข้าชมด้วย ยกเว้น K-18
2. ภาพยนตร์ทุกเรื่องไม่จำเป็นต้องเข้ารับการจัดประเภท เฉพาะภาพยนตร์ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ชมซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างไรก็ตามคณะกรรมการมีสิทธิที่จะตรวจภาพยนตร์ในกรณี que เห็นว่าอาจผิดกฎหมาย

5. ประเทศเยอรมนี (Germany)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ การควบคุมตนเองโดยสมัครใจของธุรกิจภาพยนตร์ (Voluntary Self-Control of the Film Business หรือ The Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft, FSK) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- no age limit สัญลักษณ์ no age limit หมายถึง ไม่มีข้อจำกัดของอายุของผู้เข้าชม
- 6 สัญลักษณ์ 6 หมายถึง ห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 6 ปี เข้าชม
- 12 สัญลักษณ์ 12 หมายถึง อนุญาตให้ผู้ชมอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไปเข้าชม เด็กอายุตั้งแต่ 6 ปี ถึง 11 ปี เข้าชมได้แต่ต้องมีผู้ปกครองเข้าชมด้วย
- 16 สัญลักษณ์ 16 หมายถึง ห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 16 ปี เข้าชม
- no youth admitted สัญลักษณ์ no youth admitted หมายถึง เฉพาะผู้ใหญ่ (อายุ 18 ปีขึ้นไป) จึงเข้าชมได้

ข้อสังเกต ไม่มี

6. เขตปกครองพิเศษฮ่องกง (Hong Kong)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ องค์การตรวจภาพยนตร์ (Film Censorship Authority) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- I สัญลักษณ์ I หมายถึง เหมาะสำหรับผู้ชมทุกระดับ
- IIA สัญลักษณ์ IIA หมายถึง ไม่เหมาะสำหรับเด็ก
- IIB สัญลักษณ์ IIB หมายถึง ไม่เหมาะสำหรับผู้เยาว์และเด็ก
- III สัญลักษณ์ III หมายถึง สำหรับผู้ชมอายุ 18 ปีขึ้นไป

ข้อสังเกต I, IIA และ IIB จะเป็นเพียงคำแนะนำ ไม่มีการบังคับใช้ การบังคับใช้จะมีเฉพาะ III เท่านั้น

7. ประเทศไอร์แลนด์ (Ireland)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานตรวจภาพยนตร์แห่งไอร์แลนด์ (The Irish Film Censor's Office -IFCO) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

- G - 'General' สัญลักษณ์ G หมายถึง เหมาะสำหรับการชมทั่วไป
- PG - 'Parental guidance' สัญลักษณ์ PG หมายถึง ผู้ปกครองควรแนะนำสำหรับผู้ชมอายุต่ำกว่า 12 ปี
 - 12A - 'Parent supervision required for children under 12' สัญลักษณ์ 12A หมายถึง ผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี จะต้องมีผู้ที่มีอายุมากกว่า 18 ปี เข้าร่วมชมด้วย
 - 15A - 'Parent supervision required for children under 15' สัญลักษณ์ 15A หมายถึง ผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี จะต้องมีผู้ที่มีอายุมากกว่า 18 ปี เข้าร่วมชมด้วย
- 16 สัญลักษณ์ 16 หมายถึง ภาพยนตร์เหมาะสำหรับผู้ชมอายุ 16 ปีขึ้นไป
- 18 - 'Adults only' สัญลักษณ์ 18 หมายถึง ภาพยนตร์เหมาะสำหรับผู้ชมอายุ 18 ปีขึ้นไป

ข้อสังเกต ภาพยนตร์ที่ไม่ได้รับการจัดประเภทสามารถฉายได้ในเทศกาลภาพยนตร์ และโรงฉายภาพยนตร์ศิลปะเท่านั้น

8. ประเทศญี่ปุ่น (Japan)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการแห่งจรรยาบรรณภาพยนตร์ (Administration Commission of Motion Picture Code of Ethics) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- General สัญลักษณ์ General หมายถึง เหมาะสำหรับผู้ชมทั่วไป
 - PG-12 สัญลักษณ์ PG-12 หมายถึง เนื้อหาบางส่วนอาจไม่เหมาะสมสำหรับผู้ชมอายุต่ำกว่า 12 ปี ควรมีผู้ปกครองรับชมด้วย
 - R-15: No one under 15 admitted. สัญลักษณ์ R-15 หมายถึง ห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 15 ปีเข้าชม
 - R-18: No one under 18 admitted. สัญลักษณ์ R-18 หมายถึง ห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าชม
- ข้อสังเกต ไม่มี

9. ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงสารสนเทศ (The Ministry of Information หรือ Kementerian Penerangan Malaysia) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- U สัญลักษณ์ U หมายถึง การชมสำหรับทุกระดับอายุ โดยสัญลักษณ์ U มาจาก Umm ซึ่งเป็นภาษามาเลย์แปลว่า ทัวไป
- 18SG สัญลักษณ์ 18SG หมายถึง ภาพยนตร์สำหรับผู้ชมอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยภาพยนตร์มีฉากความรุนแรงและน่ากลัวไม่มากเกินไป
- 18SX สัญลักษณ์ 18SX หมายถึง ภาพยนตร์สำหรับผู้ชมอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยภาพยนตร์มีฉากโป๊ หรือการใช้ยาเสพติดไม่มากเกินไป
- 18PA สัญลักษณ์ 18PA หมายถึง ภาพยนตร์สำหรับผู้ชมอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยภาพยนตร์มีส่วนประกอบเกี่ยวกับ ศาสนา การเมือง วัฒนธรรม และแก่นของเรื่องสำหรับผู้ใหญ่
- 18PL สัญลักษณ์ 18PL หมายถึง ภาพยนตร์สำหรับผู้ชมอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยภาพยนตร์มีส่วนผสมของภาพยนตร์ข้างต้นมากกว่าสองส่วน (18SG, 18SX หรือ 18PA)

ข้อสังเกต ไม่มี

10. ประเทศเม็กซิโก (Mexico)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย (Department of State หรือ Secretaría de Gobernación) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

- AA สัญลักษณ์ AA หมายถึง ภาพยนตร์ซึ่งเหมาะสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี ไม่มี ความรุนแรง ไม่มียาเสพติด ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ เช่น การ์ตูน เป็นต้น
 - A สัญลักษณ์ A หมายถึง ผู้ชมทั่วไป เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และยาเสพติด ไม่มี หรือมีน้อย เหมาะสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี
 - B สัญลักษณ์ B หมายถึง ผู้ชมอายุ 12 ปีขึ้นไป เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงไม่มาก อาจมีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศบ้าง แต่ไม่โป๊เปลือย อาจมีเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดแต่ไม่ใช้การเสพยาเสพติด และผลของการใช้ยาเสพติดจะเป็นลบ ภาษาที่ใช้อาจไม่สุภาพ แต่ไม่หยาบคาย
 - B-15 สัญลักษณ์ B-15 หมายถึง ผู้ชมอายุ 15 ปีขึ้นไป เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมมีมากกว่า สัญลักษณ์ B แต่ไม่ถึงกับผิดปกติ
 - C สัญลักษณ์ C หมายถึง ผู้ใหญ่อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มีความรุนแรงมากขึ้น รวมถึงความโหดร้ายทารุณ เรื่องทางเพศชัดเจน มีเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด และการติดยาเสพติด
 - D สัญลักษณ์ D หมายถึง ผู้ใหญ่เท่านั้น รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งคือ ภาพยนตร์ เรตเอ็กซ์ เนื้อหาเกี่ยวกับทางเพศ ภาษาหยาบคาย และมีความรุนแรงอยู่ในระดับสูง
- ข้อสังเกต ไม่มี

11. ประเทศนิวซีแลนด์ (New Zealand)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานการจัดประเภทภาพยนตร์และวรรณกรรม (The Office of Film and Literature Classification - OFLC) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 8 ระดับ ดังนี้

- G สัญลักษณ์ G หมายถึง เหมาะสำหรับทุกคน
- PG สัญลักษณ์ PG หมายถึง ผู้ปกครองควรแนะนำแก่ผู้ชมอายุน้อย
- M สัญลักษณ์ M หมายถึง ผู้ใหญ่ เหมาะสำหรับผู้ชมอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป
- R13 สัญลักษณ์ R13 หมายถึง อายุ 13 ปีขึ้นไป
- R15 สัญลักษณ์ R15 หมายถึง อายุ 15 ปีขึ้นไป
- R16 สัญลักษณ์ R16 หมายถึง อายุ 16 ปีขึ้นไป

- R18 สัญลักษณ์ R18 หมายถึง อายุ 18 ปีขึ้นไป
 - R สัญลักษณ์ R หมายถึง การห้ามเฉพาะ โดยรายละเอียดจะแตกต่างกันไป โดยจะระบุไว้ข้างหลังสัญลักษณ์ R
- ข้อสังเกต ไม่มี

12. ประเทศสวีเดน (Sweden)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการตรวจภาพยนตร์แห่งชาติ (The Swedish National Board of Film Censors - SBB) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- ไม่มีสัญลักษณ์ หมายถึง เหมาะสำหรับทุกระดับอายุ
 - 7 years สัญลักษณ์ 7 years หมายถึง อายุต่ำกว่า 7 ปี ห้ามเข้าชม ยกเว้นมีผู้ปกครองเข้าชมด้วย
 - 11 years สัญลักษณ์ 11 years หมายถึง อายุต่ำกว่า 11 ปี ห้ามเข้าชม สำหรับผู้ชมอายุ 7 ปีขึ้นไป สามารถเข้าชมได้ถ้ามีผู้ปกครองเข้าชมด้วย
 - 15 years สัญลักษณ์ 15 years หมายถึง ห้ามบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีเข้าชม
- ข้อสังเกต ไม่มี

13 สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) (Taiwan)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานสารสนเทศแห่งสาธารณรัฐจีน(ไต้หวัน) (The Government Information Office of the Republic of China (Taiwan)) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- 普遍級 普 หมายถึง ทั่วไป ผู้ชมทั่วไปสามารถรับชมได้
 - 保護級 護 หมายถึง ปกป้อง ห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 6 ปี ผู้ชมอายุตั้งแต่ 6 ปี ถึง 12 ปี ควรมีผู้ปกครองให้คำแนะนำ
 - 輔導級 輔 หมายถึง แนะนำ ผู้ชมอายุต่ำกว่า 12 ปี ห้ามชม ผู้ชมอายุตั้งแต่ 12 ปี ถึง 18 ปี ควรมีผู้ปกครองให้คำแนะนำอย่างยิ่ง
 - 限制級 限 หมายถึง หวงห้าม ไม่อนุญาตให้ผู้ชมอายุต่ำกว่า 18 ปีรับชม
- ข้อสังเกต ไม่มี

14. ประเทศอังกฤษ (United Kingdom)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์แห่งอังกฤษ (The British Board of Film Classification หรือ BBFC) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 8 ระดับ ดังนี้

- Uc (Universal Children) สัญลักษณ์ Uc หมายถึง เหมาะสำหรับทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็ก โดยใช้เฉพาะวีดิทัศน์เท่านั้น

- U (Universal) สัญลักษณ์ U หมายถึง เหมาะสำหรับทุกคน

- PG (All ages admitted, but Parental Guidance is recommended)

สัญลักษณ์ PG หมายถึง ภาพยนตร์ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าจะไม่รบกวนผู้ชมที่มีอายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองควรให้การแนะนำ เนื่องจากเนื้อหาอาจกระทบกระเทือนต่อเด็ก หรือเด็กที่มีความอ่อนไหว

- 12A สัญลักษณ์ 12A หมายถึง ห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 12 ปีเข้าชม

- 15 สัญลักษณ์ 15 หมายถึง ห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 15 ปีเข้าชม

- 18 สัญลักษณ์ 18 หมายถึง ห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าชม

- R18 สัญลักษณ์ R18 หมายถึง ภาพยนตร์ซึ่งฉายเฉพาะโรงภาพยนตร์เฉพาะผู้ใหญ่ ซึ่งต้องมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

- E สัญลักษณ์ E หมายถึง ได้รับการยกเว้นจากการจัดประเภทของคณะกรรมการ หรืออาจหมายถึงภาพยนตร์ที่ไม่ได้รับการจัดประเภท ส่วนใหญ่เป็นภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เฉพาะด้าน

ข้อสังเกต ไม่มี

15. โปรตุเกส (Portugal)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ คณะกรรมการจัดประเภทแห่งโปรตุเกส (The Portuguese Board of Classification) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 7 ระดับ ดังนี้

- M/4 สำหรับผู้ชมอายุ 4 ปี ขึ้นไป เนื้อหาของภาพยนตร์ประเภทนี้ เป็นเนื้อหาที่สั้น และง่ายต่อความเข้าใจ

- M/6 สำหรับผู้ชมอายุ 6 ปี ขึ้นไป เนื้อหาของภาพยนตร์ประเภทนี้เป็นเรื่องทั่วไป

- M/12 สำหรับผู้ชมอายุ 12 ปี ขึ้นไป เนื้อหาของภาพยนตร์ประเภทนี้เป็นเนื้อหาที่มีความยาว และความซับซ้อน และอาจกระตุ้นอารมณ์ของผู้เยาว์ ผู้เยาว์ต้องเข้าชมกับผู้ปกครอง
 - M/16 สำหรับผู้ชมอายุ 16 ปี ขึ้นไป เนื้อหาของภาพยนตร์ประเภทนี้เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศ และความรุนแรง ผู้เยาว์ต้องเข้าชมกับผู้ปกครอง
 - M/18 สำหรับผู้ชมอายุ 18 ปี ขึ้นไป เนื้อหาของภาพยนตร์ประเภทนี้เป็นเนื้อหาที่แสดงถึงภาพโป๊ อนาคต และ/หรือ ความรุนแรงมากเกินไป ผู้เยาว์ต้องเข้าชมกับผู้ปกครอง อย่างไรก็ตามถ้าทางเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเข้าชมมีความเห็นว่า ผู้เยาว์นั้นมีอายุน้อยเกินไป ก็สามารถปฏิเสธไม่ให้เข้าชมได้
 - M/18-P เป็นประเภทพิเศษ ซึ่งแสดงถึงภาพยนตร์โป๊ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการกระตุ้นอารมณ์ของผู้รับชม และมีความเป็นศิลปะน้อย มีการแสดงภาพการร่วมประเวณีอย่างต่อเนื่อง
 - Quality (M/4-Q, M/6-Q, M/12-Q, M/16-Q, M/18-Q) เป็นประเภทพิเศษ โดยมีเนื้อหาทางศิลปะ การศึกษา และทางเทคนิคต่าง ๆ
- ข้อสังเกต การบังคับใช้รวมถึง โรงละคร สวนสัตว์ คอนเสิร์ต การแสดงต่าง ๆ และวิดีโอ

16. สิงคโปร์ (Singapore)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ องค์การเพื่อการพัฒนาสื่อ (Media Development Authority) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- G เป็นภาพยนตร์ทั่วไป
- PG เป็นภาพยนตร์ที่ผู้ปกครองควรให้การแนะนำในการชม
- NC16 ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี เข้าชม
- M18 สำหรับผู้ชมอายุ 18 ปีขึ้นไป
- R21 เฉพาะผู้ชมอายุ 21 ปีขึ้นไป

ข้อสังเกต

1. สัญลักษณ์ G และ PG ไม่มีข้อจำกัดทางด้านอายุ ส่วนสัญลักษณ์ PG เป็นเพียงข้อแนะนำ ไม่มีกฎหมายบังคับ

2. สัญลักษณ์ NC16, M18, R21 เป็นกลุ่มที่มีกฎหมายบังคับเกี่ยวกับกลุ่มอายุของผู้เข้าชมภาพยนตร์ โดยห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเข้าชม โดยต้องมีการแสดงบัตรประจำตัว ก่อนที่จะอนุญาตให้เข้าโรงภาพยนตร์

3. เมื่อภาพยนตร์เรื่องใด ๆ ได้สัญลักษณ์ R21 ภาพยนตร์เรื่องนั้นก็จะถูกห้ามจำหน่าย DVD และ VCD

17. แคนาดา (Canada)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานจัดประเภทภาพยนตร์แห่งรัฐบริติช โคลัมเบีย (British Columbia Film Classification Office), แผนกจัดประเภทภาพยนตร์ กระทรวงพัฒนาชุมชนแห่งรัฐอัลเบอร์ตา (Alberta Film Ratings), คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์แห่งรัฐมานิโทบา (Manitoba Film Classification Board), คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ออนตาริโอ (Ontario Film Review Board), แผนกตรวจภาพยนตร์ควิเบค (Régie du cinéma Québec) และ คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์แห่งรัฐมาริไทม์ (Maritime Film Classification Board) โดยแบ่งระดับภาพยนตร์ออกเป็น 2 ระบบ โดย ระบบแรกใช้ทั่วประเทศยกเว้นรัฐควิเบค แบ่งเป็น 6 ระดับ ดังนี้

- G - General เป็นภาพยนตร์ที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมทุกระดับอายุ
- PG - Parental Guidance เป็นภาพยนตร์ที่ผู้ปกครองควรให้การแนะนำในการชม
- 14A - เป็นภาพยนตร์ที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมอายุ 14 ปีขึ้นไป ผู้ชมที่อายุต่ำกว่า 14 ปี

จะต้องมีผู้ใหญ่เข้าชมด้วย

- 18A - เป็นภาพยนตร์ที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมอายุ 18 ปีขึ้นไป ผู้ชมที่อายุต่ำกว่า 18 ปี

จะต้องมีผู้ใหญ่เข้าชมด้วย

- R - Restricted - ห้ามผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าชม
- A - Adult - ห้ามผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าชม ภาพยนตร์ประกอบด้วยกิจกรรม

ทางเพศเป็นส่วนใหญ่

และระบบที่สองใช้ในรัฐควิเบค แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- G. (Visa général)-สามารถรับชมได้ทุกระดับอายุ
- 13+. (13 ans+)-สามารถรับชมได้ตั้งแต่อายุ 13 ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี

จะต้องมีผู้ใหญ่เข้าชมด้วย

- 16+. (16 ans+)-สามารถรับชมได้ตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี

จะต้องมีผู้ใหญ่เข้าชมด้วย

- 18+. (18 ans+)-สามารถรับชมได้ตั้งแต่อายุ 18 ปี ขึ้นไป

ข้อสังเกต

1. รัฐบาลของแต่ละรัฐทำหน้าที่จัดประเภทของภาพยนตร์ตามสัญลักษณ์ที่กำหนด โดยภาพยนตร์แต่ละเรื่องไม่จำเป็นที่จะต้องได้สัญลักษณ์เดียวกัน ในแต่ละรัฐ

2. สัญลักษณ์ R ของอเมริกาเทียบเท่า 18A ของแคนาดา และสัญลักษณ์ NC-17 ของอเมริกาเทียบเท่า R ของแคนาดา

3. ข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับการจัดประเภทภาพยนตร์ได้แก่ “ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก” “ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก” “ฉากน่าตกใจ” “โครงเรื่องสำหรับผู้ใหญ่” “ภาษาที่หยาบคาย” “เนื้อหาโหดร้าย” “โป๊” “เนื้อหาทางเพศ” “รุนแรง” “เนื้อหาที่น่ารำคาญ” “วัตถุผิดกฎหมาย” “ภาพโหดร้าย” “เนื้อหาทางเพศชัดเจน” “รุนแรงโหดร้าย” “รุนแรงทางเพศ” “ภาษาไม่เหมาะสม”

แนวความคิดจัดระดับภาพยนตร์ในประเทศต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. การจัดระดับภาพยนตร์ ของประเทศต่าง ๆ แบ่งออกเป็นระดับใหญ่ ๆ ได้แก่ ภาพยนตร์ทั่วไป ภาพยนตร์ที่ผู้ปกครองควรให้คำแนะนำ และภาพยนตร์ที่จำกัดอายุผู้ชมภาพยนตร์ นอกจากนี้ ในบางประเทศ จะมีระดับภาพยนตร์ที่ได้รับการยกเว้น เช่น ประเทศออสเตรเลีย ประเทศอังกฤษ เป็นต้น และมีระดับภาพยนตร์สำหรับเด็ก เช่น ประเทศเม็กซิโก ประเทศอังกฤษ เป็นต้น

2. แต่ละประเทศมีการกำหนดช่วงอายุ ของผู้ชมภาพยนตร์ ในระดับภาพยนตร์ที่ผู้ปกครองควรให้คำแนะนำแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพสังคม และวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ เช่น ประเทศออสเตรเลียกำหนดไว้ที่อายุต่ำกว่า 15 ปี ประเทศอังกฤษกำหนดไว้ที่อายุ 8 ปีขึ้นไป เป็นต้น

3. สำหรับระดับภาพยนตร์ที่จำกัดอายุผู้ชมภาพยนตร์ แต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้าน จำนวนระดับ และช่วงอายุที่กำหนด เช่น ประเทศบราซิล กำหนดไว้ 4 ระดับ ในช่วงอายุ 12 ปี 14 ปี 16 ปี และ 18 ปี ประเทศฟินแลนด์ กำหนดไว้ 4 ระดับ ในช่วงอายุ 7 ปี 11 ปี 15 ปี และ 18 ปี ประเทศเยอรมนี กำหนดไว้ 3 ระดับ ในช่วงอายุ 6 ปี 12 ปี และ 16 ปี ประเทศสวีเดน กำหนดไว้ 3 ระดับ ในช่วงอายุ 7 ปี 11 ปี และ 15 ปี และ ประเทศโปรตุเกส กำหนดไว้ 5 ระดับ ในช่วงอายุ 4 ปี 6 ปี 12 ปี 16 ปี และ 18 ปี เป็นต้น

4. แต่ละประเทศมีการใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อถึงระดับภาพยนตร์ แตกต่างกัน ได้แก่ การใช้พยัญชนะ การใช้ตัวเลข และ การผสมกันระหว่างพยัญชนะ และตัวเลข โดยการผสมกันระหว่างพยัญชนะ และตัวเลข ได้รับความนิยมนมากที่สุด

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดระดับภาพยนตร์จากต่างประเทศ มาใช้เป็นแนวในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดระดับ ภาพยนตร์ สำหรับประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยงศักดิ์ วีระเมธีวงศ์ (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาธุรกิจภาพยนตร์ในหัวข้อ “มิติที่หยุดนิ่งและมิติที่เคลื่อนไหวในการพัฒนาการภาพยนตร์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิวัฒนาการของการพัฒนาวงการภาพยนตร์ไทยที่หยุดนิ่ง และที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง โดย ศึกษาถึงปัจจัยภายใน และภายนอกวงการภาพยนตร์ เพื่อวินิจฉัยหาสภาพความเป็นจริงของวงการ ภาพยนตร์ไทย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคลจำนวน 4 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับวงการ ภาพยนตร์ไทย ซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้กำกับภาพยนตร์ กลุ่มอาจารย์ด้านภาพยนตร์ กลุ่มนักวิจารณ์ ภาพยนตร์ และกลุ่มผู้ชมภาพยนตร์

ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวงการภาพยนตร์ไทยอยู่ 10 ปัจจัย โดยเป็นปัจจัยภายใน 6 ปัจจัย ได้แก่ เงินทุน บุคลากรที่อยู่เบื้องหลัง นักแสดง เทคนิค และกลวิธีการนำเสนอความเป็น “น้ำเน่า” เนื้อเรื่อง และหลักการทำงานเพื่อเงินและความอยู่รอด และปัจจัยภายนอก 4 ปัจจัย ได้แก่ การเข้ามาของภาพยนตร์ต่างประเทศ การใช้หลักการตลาด ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ และแนวคิดเรื่องการเมืองสังคมเดียวกัน โดยผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยภายในส่วนใหญ่มีผลทำให้พัฒนาการของวงการภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง แต่ ในทางตรงกันข้าม ปัจจัยภายนอกวงการ กลับส่งเสริมให้วงการภาพยนตร์ไทยสามารถเคลื่อนไหว อยู่รอดได้

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า หากมีการยกเลิก พระราชบัญญัติภาพยนตร์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญในการกำหนดเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอของผู้สร้างภาพยนตร์ไทย จะ สามารถทำให้วงการภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว และสามารถพัฒนาให้ทัดเทียมกับต่างประเทศได้

ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น นัยนา แยมสาขา (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการ ส่งเสริมภาพยนตร์ในหัวข้อ “นโยบายการส่งเสริมภาพยนตร์ของรัฐบาลไทย” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงนโยบายและมาตรการ กิจกรรมที่รัฐบาลดำเนินการเพื่อการส่งเสริมภาพยนตร์ไทย โดยศึกษาวิจัยจากเอกสารในช่วง พ.ศ. 2513-2538 และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนจากฝ่ายรัฐบาลจำนวน 14 คน ตัวแทนนักวิชาการจำนวน 15 คน กลุ่มตัวแทนนักวิชาชีพจำนวน 29 คน และตัวแทนจากผู้ชมภาพยนตร์จำนวน 15 คน

ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลใช้สื่อภาพยนตร์ในแง่บันทึกเหตุการณ์ โฆษณาเผยแพร่อุดมการณ์ นโยบายกิจกรรมของรัฐบาล และประชาสัมพันธ์ผลงานของหน่วยงานของรัฐ แต่แล้วเมื่อมีสื่ออื่น ๆ เข้ามาทดแทน การผลิตภาพยนตร์จึงเปลี่ยนมือมาเป็นของภาคเอกชน ภายใต้กรอบกติกาที่รัฐวางไว้ โดยปล่อยให้ภาคเอกชนประสบปัญหา จนเมื่อรัฐบาลเห็นว่าภาพยนตร์สามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมเพื่อนำรายได้เข้าประเทศ จึงเริ่มมีการศึกษาเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ แต่ก็ยังไม่อาจทำให้ภาพยนตร์เป็นอุตสาหกรรมที่มั่นคงได้ ด้วยข้อจำกัดของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านบุคลากรงบประมาณ และอำนาจการตัดสินใจ ดังนั้นรัฐก็ควรปล่อยให้กิจการภาพยนตร์เป็นอุตสาหกรรมที่แข่งขันกันโดยกลไกของตลาดการค้าเสรี เช่นอุตสาหกรรมอื่น ๆ โดยไม่ต้องมีการควบคุม

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งทำให้อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ไม่สามารถพัฒนาเติบโตได้ทัดเทียมกับชาติอื่น ๆ ได้แก่ ความล่าช้าของกฎหมาย และการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ กฎหมาย ทาวี (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ทักษะของผู้เข้าชมภาพยนตร์ต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้าชม ภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เครือ อี.จี.วี. โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงความเป็นมา ระบบ ขั้นตอน ทักษะต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ปัจจัยที่มีผลต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ และเลือกศึกษาเฉพาะผู้เข้าชมภาพยนตร์ในเครือ อี.จี.วี. จำนวน 371 คน โดยศึกษา ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ทักษะที่มีต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ในระดับปานกลาง โดยทราบว่า การตรวจพิจารณาภาพยนตร์มีความหมายและแนวทางในการตรวจอย่างไร แต่ไม่ทราบแน่ชัดในรายละเอียดของการตรวจ ทั้งวิธีการและรูปแบบในการตรวจพิจารณา นอกจากนี้ยังเห็นว่า การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ยังมีความจำเป็นในบางเรื่อง เช่น การป้องกันการเลียนแบบ การส่งเสริมอาชญากรรม ภาพและเสียงที่มีแนวโน้มไปในทางยั่วยู่ทางเพศ เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีความเห็นว่า รูปแบบในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ควรเป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยมีการจัดในรูปแบบการจัดแบ่งประเภทภาพยนตร์ตามอายุ โดยการแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบ

จากผลของการศึกษา ผู้ศึกษาได้เสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 โดยให้คณะกรรมการที่ทำการตรวจพิจารณาเป็นองค์กรอิสระ มีหน้าที่ในการตรวจพิจารณาอย่างเดียว (Fulltime job) และมีคณะกรรมการพิเศษที่ได้รับเชิญมา โดยคัดเลือก

จากหน่วยงานทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง และได้รับการยอมรับจากสังคม และเห็นว่าควรมีการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ควบคู่ไปกับการจัดประเภทภาพยนตร์ โดยคณะกรรมการจะทำหน้าที่ตรวจพิจารณาภาพยนตร์และการจัดประเภทภาพยนตร์ด้วย โดยแบ่งประเภทภาพยนตร์ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ General สำหรับประชาชนทั่วไป และอายุต่ำกว่า 18 ปี ห้ามเข้าชมภาพยนตร์

รักसानต์ วิวัฒน์สินอุดม (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย โดยศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยเพื่อการส่งออก ความพร้อมของผู้ประกอบการสร้างและผู้กำกับภาพยนตร์ในการผลิตเพื่อส่งภาพยนตร์ไทยออกสู่ตลาดต่างประเทศ และความต้องการความช่วยเหลือของรัฐบาล ตลอดจนแนวทางการส่งเสริมภาพยนตร์ไทยเพื่อเป็นอุตสาหกรรมส่งออก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ประกอบการสร้างและผู้กำกับภาพยนตร์ไทยจำนวน 34 คน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการสร้างและผู้กำกับภาพยนตร์คิดว่า ภาพยนตร์ไทยเป็นอุตสาหกรรม เพราะมีกระบวนการผลิตที่ครบวงจร ทั้งการลงทุน การจ้างงาน การมีตัวสินค้า การมีการส่งเสริมการขาย และการมีผู้บริโภค ปัญหาของการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ได้แก่ ด้านงบประมาณไม่เพียงพอ บทภาพยนตร์มีคุณภาพที่ไม่ดีเพียงพอ และข้อจำกัดทางด้านการเซ็นเซอร์ภาพยนตร์

ความช่วยเหลือที่ต้องการจากรัฐบาลได้แก่ ความต้องการให้รัฐบาลดำเนินการด้านการตลาดให้กับภาพยนตร์ไทย มีการยกเว้นภาษีหรือลดภาษีนำเข้าเครื่องมืออุปกรณ์เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ ยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ให้ยืดหยุ่นมากกว่าเดิม รวมถึงการยกเลิกระบบการเซ็นเซอร์ หรือปรับปรุงให้ทันสมัยเทียบเท่ากับต่างประเทศ และการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์อย่างจริงจัง

ชัยยุทธ อภินันท์ธรรม (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวโน้มของการจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลทำให้ยังไม่มี การจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย และศึกษาแนวโน้มของการจำกัดอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และผลงานวิจัยต่าง ๆ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับนักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการภาพยนตร์ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ด้านสิทธิเด็กและเยาวชนจำนวน 14 คน

ผลการศึกษาพบว่า การเซ็นเซอร์ภาพยนตร์ในปัจจุบัน เป็นการปิดกั้นสิทธิในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารของประชาชน และเป็นการริดรอนสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน ดังนั้นจึงควรมีการนำระบบการจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการพัฒนาของ อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ทำให้เนื้อหาภาพยนตร์มีความหลากหลายยิ่งขึ้น ไม่ทำให้เนื้อหาของ ภาพยนตร์ขาดความต่อเนื่อง และช่วยทำให้สามารถสร้างภาพยนตร์ได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น

สำหรับปัจจัยที่ทำให้ยังไม่มี การจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย มีหลายปัจจัย ได้แก่ การขาดการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการภาพยนตร์ทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจากความไม่พร้อม การขาดจิตสำนึกของความรับผิดชอบต่อสังคม ปัญหาการสูญเสียรายได้

นอกจากนั้น ผลการศึกษายังพบว่า รูปแบบของการจำกัดระดับอายุภาพยนตร์ในประเทศไทย ควรมีรูปแบบที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม และประชาชนของประเทศไทย รูปแบบของการจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทยที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะมี 3 รูปแบบ ได้แก่

1. ภาพยนตร์ที่สามารถชมได้ทุกเพศทุกวัย
 2. ภาพยนตร์ที่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ต้องมีผู้ปกครองพาไปชม
 3. ภาพยนตร์ที่ห้ามเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ชมเด็ดขาด
- แสงดาว เสนาจักร (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศต่าง ๆ สถานการณ์ในการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย และความคิดเห็นของผู้ชมภาพยนตร์ที่มีต่อการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เข้มข้น (Intensive Interview) จากผู้ชมภาพยนตร์ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์

ผลการศึกษาพบว่า แต่ละประเทศมีประวัติความเป็นมาของการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์แตกต่างกัน โดยในประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์เกิดจากความร่วมมือกันของวงการภาพยนตร์ ในการหามาตรการกำหนดกฎ ข้อบังคับ ที่เหมาะสมต่อสังคม ส่วนประเทศสิงคโปร์ รัฐเป็นผู้นำระบบการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์มาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะปกป้องเยาวชนให้พ้นจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมที่ปรากฏอยู่บนจอภาพยนตร์ ในขณะที่

ประเทศฟิลิปปินส์ ต้องการปรับปรุงระบบการพิจารณาภาพยนตร์ซึ่งล้าสมัย และเพื่อเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ

สำหรับผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากผู้ชมภาพยนตร์ พบว่า กลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ เห็นว่าประเทศไทยควรมีการนำระบบการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์มาใช้ และส่วนใหญ่เห็นว่า ระดับการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ที่ควรนำมาใช้ในประเทศไทย ควรมี 5 ระดับ ได้แก่ G, PG, PG-13, R และ NC-17 เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ยังมีความเห็นว่าหน่วยงานที่ควรรับผิดชอบควรเป็นหน่วยงานของรัฐ เพราะมีอำนาจในการสั่งการได้ตามกฎหมาย มีเพียงผู้ถูกสัมภาษณ์บางส่วนเท่านั้น ที่เห็นว่า ควรเป็นการร่วมมือกันของทุกฝ่าย โดยตั้งเป็นองค์อิสระ เพื่อจะได้ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ หรืออิทธิพลของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ยอดฉัตร ตสาริกา (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยกฎหมายควบคุมกิจการภาพยนตร์ในประเทศอังกฤษ ขอบเขตของกฎหมาย และองค์กรผู้ควบคุมดูแล เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับระบบโครงสร้างของกฎหมายไทย

ผลการศึกษาพบว่า บทบัญญัติของกฎหมายควบคุมภาพยนตร์ในประเทศอังกฤษมีลักษณะเป็นการควบคุมสื่อสำหรับนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่สู่สาธารณะ มากกว่าเป็นการควบคุมตัวเนื้อหาของภาพยนตร์ โดยแบ่งการควบคุมออกเป็น 3 ระบบ ได้แก่ การควบคุมการเผยแพร่วัสดุโทรทัศน์ อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ การควบคุมการฉายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติโรงภาพยนตร์ และการควบคุมการเผยแพร่ภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง สำหรับสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั่วไป และข้อตกลงระหว่างรัฐกับบีบีซี สำหรับองค์กรบีบีซี

สำหรับการควบคุมดูแลภาพยนตร์ คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ (British Board of Film Classification) มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบรับรองการจัดประเภทของภาพยนตร์ ซึ่งอาจเป็นเงื่อนไข หรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเผยแพร่ภาพยนตร์ดังกล่าว ทั้งทางวัสดุโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ และสถานีวิทยุโทรทัศน์ แม้ใบรับรองการจัดประเภทของภาพยนตร์จะไม่มีผลโดยตรงทางกฎหมาย แต่รัฐบาลท้องถิ่นก็มักที่จะกำหนดตามใบรับรองการจัดประเภทภาพยนตร์ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลท้องถิ่นก็ยังเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาดตามกฎหมายในการพิจารณาความเหมาะสมของภาพยนตร์ซึ่งอาจแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ก็ได้

ในการพิจารณาความเหมาะสมของภาพยนตร์ คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์มีหลักเกณฑ์พื้นฐานว่า บุคคลที่บรรลุนิติภาวะสมควรจะมีสิทธิเลือกว่าตนอยากจะทำอะไร แต่จะต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายของสังคมแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม

คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์จะต้องออกใบรับรองให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้ แนวความคิดที่ผลงานสื่อ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ การเปลือยกาย เพศ ความรุนแรงทางกาย ความรุนแรงทางเพศ การสาธิตวิธีการก่ออาชญากรรมหรือใช้อาวุธ ความน่ากลัว และการใช้สิ่งเสพติด ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจแนบคำเตือนหรือคำแนะนำต่อผู้บริโภคไปพร้อมกับใบรับรองได้ตามที่เห็นสมควร

อำนาจที่สำคัญของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์อีกประการหนึ่งได้แก่ การทำการตัดผลงานบางส่วนออก ถ้าคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าภาพยนตร์อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ชม หรือต่อสังคม เช่น ส่วนที่มีการข่มขืนหรือการทรมาน การใช้ความรุนแรงอย่างทารุณหรือการก่อการร้าย การใช้หรือการสอนวิธีการใช้สิ่งเสพติดที่ผิดกฎหมาย การแสดงให้เห็นถึงการล่วงละเมิดทางเพศหรือการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก การมีความสัมพันธ์ทางเพศควบคู่ไปกับการก่อความเจ็บปวดโดยไม่ยินยอม การบาดเจ็บ หรือการดูหมิ่น หรือการมีสัมพันธ์กับสัตว์หรือศพ หรือเนื้อหาสาระอื่นใดที่ศาลอาจพิจารณาได้ว่าอนาจาร

การจัดแบ่งประเภทของภาพยนตร์มีทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ U, Uc, PG, 12/12A, 15, 18 และ R18 โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ กลุ่มแรก (U, Uc และ PG) เป็นเพียงการให้คำแนะนำซึ่งไม่มีผลในการจำกัดอายุของผู้ที่สามารถชมได้ และกลุ่มที่สอง (12/12A, 15 และ 18) เป็นข้อจำกัดเกี่ยวกับอายุของผู้ที่สามารถชมได้ และกลุ่มสุดท้าย (R18) ซึ่งจะสามารถเผยแพร่ได้ในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

วิจิต จรัสสุขสวัสดิ์ (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศฝรั่งเศส โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยกฎหมายควบคุมกิจการภาพยนตร์ในประเทศฝรั่งเศส ขอบเขตของกฎหมาย และองค์กรผู้ควบคุมดูแล เพื่อนำมาปรับปรุงกฎหมายในประเทศไทยต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดของกฎหมายภาพยนตร์ในฝรั่งเศสมีลักษณะส่งเสริมให้กิจการภาพยนตร์สามารถต่อสู้กับภาพยนตร์ต่างประเทศ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพภาพยนตร์ การจดทะเบียนและการตรวจลงตราภาพยนตร์ และการช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยมีศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติเป็นผู้ดูแลกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการจัดประเภทภาพยนตร์ กฎหมายฝรั่งเศสกำหนดให้มีองค์กรทำหน้าที่ในการจัดประเภทภาพยนตร์ เรียกว่า “คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์” ประธานหนึ่งคน และกรรมการจำนวน 25 คน โดยมี ประธานสำรอง 1 คน และ กรรมการสำรอง 50 คน โดยที่กรรมการ

แบ่งออกเป็น 4 คณะ ได้แก่ ตัวแทนจากภาครัฐ 5 คน ตัวแทนจากผู้ประกอบการวิชาชีพภาพยนตร์ 8 คน ตัวแทนจากผู้เชี่ยวชาญ 8 คน และตัวแทนจากเยาวชน 4 คน

กฎหมายฝรั่งเศสกำหนดให้มีประเภทภาพยนตร์ทั้งสิ้น 4 ประเภท ได้แก่ U, 12, 16 และ 18 นอกจากนี้ ยังมีภาพยนตร์ประเภทที่มีความรุนแรงหรือภาพยนตร์ทางเพศ และภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ โดยที่คณะกรรมการอาจเสนอให้มีมาตรการเตือนผู้ชมให้ทราบถึงสาระสำคัญของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้ชมได้

จินตพันธ์ ทั้งสุบุตร (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศสิงคโปร์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยกฎหมายควบคุมกิจการภาพยนตร์ในประเทศสิงคโปร์ ขอบเขตของกฎหมาย และองค์ของผู้ควบคุมดูแล เพื่อนำมาปรับปรุงกฎหมายในประเทศไทยต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า รัฐมองภาพยนตร์ว่าเป็นสื่อ (Media) ประเภทหนึ่งที่มีผลกระทบต่ออย่างมากต่อประชาชนทั้งในด้านความคิดทางการเมือง (Political Thinking) และมาตรฐานศีลธรรม (Moral Standard) อย่างไรก็ตาม ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้มีลักษณะเป็นการกำกับดูแล และส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์

สำหรับการตรวจพิจารณาภาพยนตร์นั้น คณะกรรมการภาพยนตร์จะทำการตรวจ 2 ขั้นตอน โดยในขั้นตอนแรก จะทำการตรวจสอบว่าภาพยนตร์เป็นภาพยนตร์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งได้แก่ ภาพยนตร์ที่ขัดต่อศีลธรรม (Obscene Film) และภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง (Party Political Film) หากพิจารณาแล้วไม่เป็นภาพยนตร์ต้องห้าม คณะกรรมการก็จะออกคำสั่งกำหนดประเภทของภาพยนตร์ (Classification) และออกไปรับรองการผ่านการตรวจพิจารณา (Certification) ซึ่งมีผลทำให้ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวสามารถเผยแพร่ในประเทศสิงคโปร์ได้ภายใต้ข้อจำกัดที่กำหนดไว้สำหรับภาพยนตร์แต่ละประเภท

สำหรับประเภทของภาพยนตร์ในสิงคโปร์มีด้วยกัน 4 ประเภท ได้แก่ G, PG, NC16 และ R(A) อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบว่า เจ้าของภาพยนตร์มักตัดส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพยนตร์ที่มีเนื้อหารุนแรง หรือมีแนวโน้มจะขัดศีลธรรมเพื่อให้ได้รับการจัดประเภทในระดับที่เปิดกว้างที่สุด โดยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับอายุผู้ชมน้อยที่สุด เพื่อที่จะสามารถทำรายได้ให้มากขึ้น

อริย์สรอง นิลวรรณ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การควบคุมกันเองเพื่อกำกับดูแลการเผยแพร่หนังสือ โดยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการควบคุมกันเองเพื่อกำกับดูแลการเผยแพร่หนังสือ และศึกษาแนวความคิด และสาเหตุที่ทำให้เกิดการควบคุมกันเอง ตลอดจนกลไกกระบวนการ และการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรวิชาชีพ ได้แก่ สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย โดยใช้วิธีเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Approach) และ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดการควบคุมตนเองในการกำกับดูแลการเผยแพร่หนังแผ่น เริ่มขึ้นเมื่อรัฐเข้ามามีบทบาทในการควบคุมธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจหนังแผ่น เพื่อให้ผู้ผลิตหนังแผ่นมีความรับผิดชอบต่อสังคมในการนำเสนอมุมมอง และเจตนาเพื่อให้ความบันเทิงโดยยึดถือผลประโยชน์ต่อสังคมไทยเป็นสำคัญ

ความสำเร็จของรูปแบบการควบคุมตนเองของผู้ผลิตหนังแผ่นนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย ได้แก่ ผู้ผลิตหนังแผ่น ผู้ประกอบการ สมาคมวิชาชีพ สถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ และองค์กรภาคประชาชน

จากการศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ “การจัดระดับภาพยนตร์ (Movie Ratings) สำหรับประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ค้นพบกรอบแนวคิดที่เป็นประโยชน์กับการวิจัยครั้งนี้ และจะได้นำแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการศึกษา และวิเคราะห์เพื่อการนำเสนอผลวิจัย สรุปผล และข้อเสนอแนะต่อไป